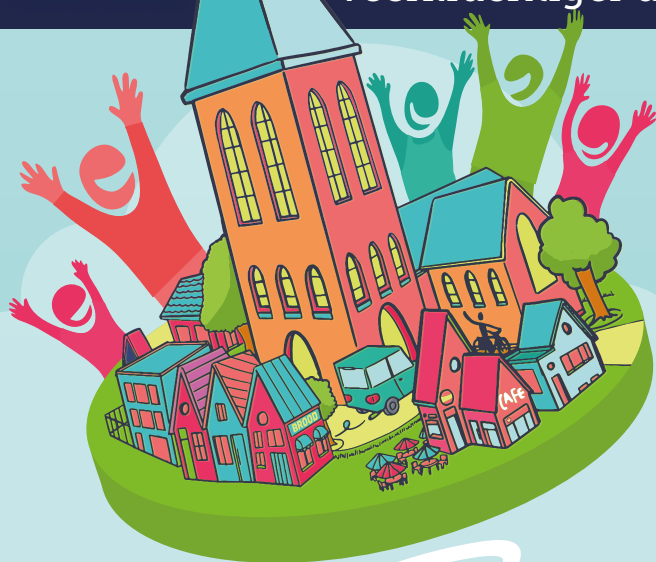

Eindrapport Veerkrachtig Schoonbroek

VEERKRACHTIGE DORPEN

Bewonersvisie
voor een

en actieplan
veerkrachtiger dorp

Provincie
Antwerpen

RETIE

COLOFON

PROJECTTEAM VEERKRACHTIGE DORPEN, TRAJECT SCHOONBROEK

Dietmar Bosmans, Lieven De Rycke, Tinne Van Looy,
Lisbeth Hoefkens – provincie Antwerpen
Kristien Vanlommel – RURANT
Koen Claessens, Luc Janssens, Dirk Van Herck, Roel
Slegers, Peter Van Olmen, Leni Sannen, Tom Soffers,
Liesbeth Van Herck, Kora-Li Melis – gemeente Retie

VORMGEVING

Katty Mennens – provincie Antwerpen

Inhoud

INLEIDING	5
Kennismaking met Schoonbroek	5
Visie voor het dorp	9
1. Veerkrachtige dorpen	10
1.1. Het project	12
1.2. Veerkrachtig Schoonbroek: Doelstellingen en proces .	13
2. Dorpenmonitor.	16
Overzicht dorpenmonitor Schoonbroek.	18
3. Aan de slag met burgers van het dorp	20
Verdiepen van de Dorpenmonitor	22
1. Een opgefrist Kerkplein	24
2. Verkeers(on)veiligheid	30
3. Sociaal Schoonbroek ...	
Meer sociale samenhang in het dorp.	38
4. Jong Schoonbroek	46
5. Behouden van de groene ruimte in het dorp.	51
6. Basisvoorzieningen in het dorp	55
7. Andere thema's	59
TOT SLOT	62

INLEIDING

Kennismaking met Schoonbroek

Schoonbroek maakt – sinds de gemeentefusie uit 1977 – deel uit van Retie. Deze landelijke gemeente situeert zich in het noordoosten van de provincie Antwerpen, midden in de driehoek Turnhout, Geel en Mol. Retie is een groene gemeente waar nog 50% van de oppervlakte in gebruik is door landbouw.

De **naam Schoonbroek** zou afgeleid zijn van “Sconebug”: mooie beuk of mooi beukenbosje. Ergens na 1300 zou de naam gewijzigd zijn naar “Sconebruc” (met ‘r’), hetgeen wellicht verwijst naar de grote hoeveelheid broeken (moerassige gronden) in de buurt. Rond het dorp is er veel landbouw en open ruimte.

Een eerste kennismaking met het kleine kerkdorp Schoonbroek leert dat de gemeenschap er **opvallend hecht is**. “We zijn een eigenzinnig dorp, en best wel chauvinistisch”, zegt een iemand die geboren en getogen is in het dorp: “Als mensen vragen van waar je afkomstig bent, dan zijn we altijd eerst van Schoonbroek, dan pas van Retie. Veel mensen die hier wonen, willen hier ook absoluut niet weg, en hun kinderen willen hier ook blijven wonen. Het is een dorp waar de zon altijd schijnt”.

Ook het **uitzicht van het dorp** sluit nog heel goed aan bij ons beeld van een “echt” dorpje, met een kerk in het hart van het dorp, omgeven door een groot kerkplein. Dat er geen grote, drukke baan door het dorpscentrum loopt en dat er geen appartementen staan in het dorp, draagt bij aan traditionele dorpse beeld.

Twee “wijken”

Schoonbroek bestaat uit twee delen of “wijken”: Schoonbroek zelf (dat het merendeel van de inwoners telt), en Kinschot-Kortijnen, dat landbouwgebied is (zie kaart 1). Het traject Veerkrachtige dorpen voor Schoonbroek behelst beide delen van het dorp. Schoonbroek is van oudsher een landbouwdorp, dat de laatste jaren echter sterk verkaveld is. Toch is de kern van Schoonbroek best goed afgelijnd: de bewoning concentreert zich rond de dorpskern. In Kinschot-Kortijnen is er meer lintbebouwing.

Zoals de tabel hieronder aangeeft, is het aantal inwoners van Schoonbroek de laatste jaren fors toegenomen – zeker in de wijk Schoonbroek. Sinds 2000 zijn er 42,9% inwoners bijgekomen. In Kinschot-Kortijnen is het aantal inwoners wat afgenomen (-7%). Kinschot-Kortijnen is agrarisch gebied, waarin je geen nieuwe woningen mag bijbouwen, laat staan nieuwe verkavelingen ontwikkelen.

TABEL 1: Evolutie inwoners Schoonbroek

	2000	2005	2010	2015	2017
Schoonbroek	838	966	1084	1149	1194
Kinschot-Kortijnen	288	285	285	266	267
Totaal	1126	1251	1369	1415	1461

Bron: Provincie in cijfers/Statbel.

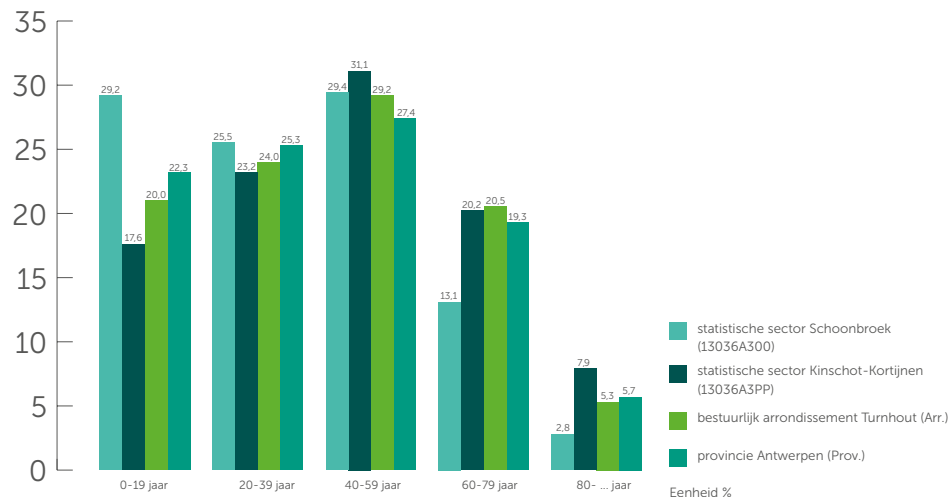
De bevolkingstoename gaat hand in hand met de vaststelling dat Schoonbroek zeer veel jonge inwoners telt. Een blik op de **leeftijdspiramide** van Schoonbroek (zie figuur 1), toont dat maar liefst 25% van de bevolking minderjarig is. Dat is beduidend hoger dan in het arrondissement Turnhout en de provincie Antwerpen (zie grafiek 1). De **groene druk**¹ in Schoonbroek (en dan vooral in de wijk Schoonbroek zelf) is **hoog** (49%) ten opzichte van het provinciale (38%) en arrondissementele (35%) gemiddelde (zie grafiek 2).

¹ Groene druk is de verhouding van 0 t.e.m. 19-jarigen ten opzichte van 20 t.e.m. 65-jarigen. Het is een verhouding tussen de actuele en de toekomstige beroepsbevolking.

Figuur 1: LEEFTIJDSPIRAMIDE SCHOONBROEK (2017)

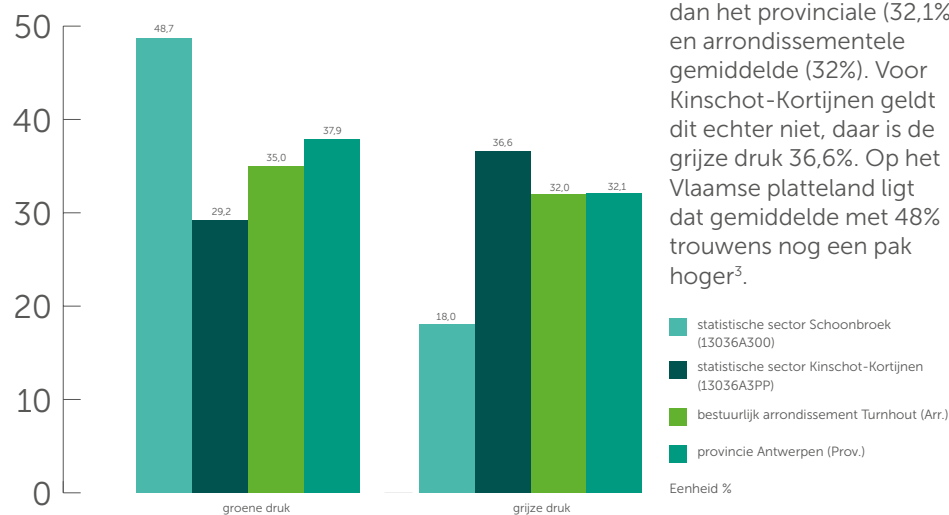
Leeftijdsklassen 20-jaar 2017 - statistische sectoren Schoonbroek (13036A300), Kinschot-Kortijnen (13036A3PP)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

Figuur 2: GROENE EN GRIJZE DRUK IN SCHOONBROEK

Demografische coëfficiënten 2017- statistische sectoren Schoonbroek (13036A300), Kinschot-Kortijnen (13036A3PP)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

2 | Grijze druk: de verhouding tussen de leeftijdsgroep van ouderen (vergrijzde bevolking) en de bevolking op beroepsactieve leeftijd [= bevolking 65 jaar en ouder / bevolking 20-64 jaar]
 3 | In 2014 woonden zo'n 450.000 60 plussers op het platteland, dit aantal neemt volgens de prognoses van de Studiedienst van de Vlaamse regering toe tot 615.000 in 2030.
 Dit is een stijging tot 70% van die grijze druk voor het Vlaamse platteland.

Visie voor het dorp

Dit rapport omvat een verwerking en bundeling van de input die geleverd werd tijdens het project 'Veerkrachtige dorpen' in Schoonbroek. Het gaat enerzijds om informatie uit de dorpsanalyse die in het voorjaar 2018 werd opgemaakt door de provincie.

Die analyse omvat:

- Overzicht van cijfers uit Provincies in cijfers;
- Bundeling beleidsdocumenten van de provincie en de gemeente;
- Gesprekken met sleutelfiguren uit het dorp.

Daarnaast bevat het rapport informatie uit het participatietraject dat liep van februari 2019 t.e.m. mei 2019. Samen met een groep geëngageerde bewoners werd gedurende enkele werksessies nagedacht over het dorp. Dit mondde uit in een bewonersvisie op het dorp.

In dit rapport worden acties gebundeld die Schoonbroek de komende jaren veerkrachtiger kunnen maken.

Focus Traject

Het gemeentebestuur van Retie wil haar band met het dorp Schoonbroek versterken. De inbreng van de bewoners van Schoonbroek via het traject Veerkrachtige dorpen wordt in de eerste plaats gebruikt bij de opmaak van het meerjarenplan voor de legislatuur 2019-2025. Tegelijk biedt het traject de kans om voorstellen van Schoonbroekenaren om te zetten in directe acties, in nauwe samenwerking met het dorp. Daartoe heeft het gemeentebestuur, naast de financiering van de trajectbegeleiding door de provincie Antwerpen en RURANT, een budget van 10.000 € uitgetrokken.

veerkrachtige
DORPEN

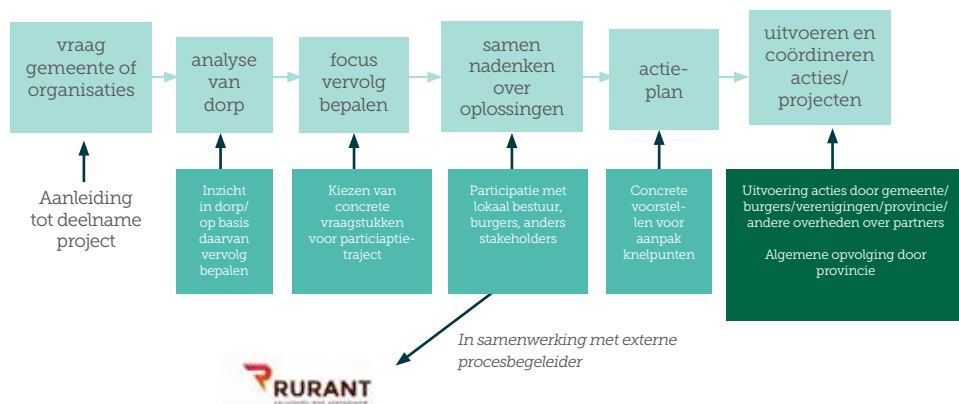
1.1. Het project

Dorpen ontsnappen niet aan allerlei maatschappelijke veranderingen met een sociale, ruimtelijke en economische impact: jongeren die wegtrekken, vergrijzing, voorzieningen die uit de dorpskern verdwijnen, toegenomen automobilititeit en tegelijk een verminderd openbaar vervoer. Het is de overtuiging van de provincie Antwerpen dat bewoners en bestuur moeten samenwerken om zo samen het vermogen te ontwikkelen om met deze evoluties om te gaan.

Veerkrachtige dorpen is een initiatief van de dienst Landbouw en Plattelandsbeleid van de provincie Antwerpen in samenwerking met RURANT vzw. In een 'veerkrachtig dorp' werken gemeentebestuur en inwoners samen aan het vermogen van het dorp om met toekomstige veranderingen en uitdagingen om te gaan. Samen wordt bepaald waar er kansen en knelpunten liggen voor het dorp én worden strategieën uitgedacht om hiermee aan de slag te gaan. Een bescheiden budget voorziet de kans om direct één van de ideeën om te zetten in realiteit en zo de andere acties te stimuleren.

Een veerkrachtig dorp is niet alleen een plek waar we wonen. Het is een plek waar we werken, naar school gaan, boodschappen doen, sporten en ontspannen, opgroeien en oud worden, vrienden, familie en burens ontmoeten.

De visie van 'Veerkrachtige dorpen' werd door de provincie Antwerpen schematisch vastgelegd in volgend type-traject:

1.2. Veerkrachtig Schoonbroek

De centrale doelstelling van het traject veerkrachtige dorpen in Schoonbroek is een gedeeld toekomstverhaal schrijven voor het dorp: dorpsbewoners en bestuur gaan samen aan de slag.

Bij de start van het traject is een analyse van het dorp gemaakt: een momentopname van de veerkracht van Schoonbroek vandaag. De basis is een inventaris opgemaakt door de provincie Antwerpen, aangevuld met informatie en belevingen van dorpsbewoners.

Verder werd ook een toekomstbeeld voor het dorp gecreëerd, ontstaan vanuit ideeën en opvattingen van bewoners en betrokkenen bij het dorp. Hierin worden acties opgenomen, concrete voorstellen die het toekomstbeeld van het dorp helpen te realiseren.

27 FEBRUARI 2019

Iedereen uitgenodigd, zowel jong als oud: het traject gaat – onder een stralende lentezon – van start met een bevraging van de kinderen van de basisschool van Schoonbroek. Diezelfde avond gaven een 75-tal aanwezigen hun mening en ideeën over het dorp: wat loopt goed en wat kan beter.

JANUARI/ FEBRUARI 2019

De adviseur dorpen van de dienst Landbouw- en Plattelandsbeleid maakt de **dorpenmonitor** op: een statistische vertaling van de huidige situatie van het dorp.

2 APRIL 2019

Werk sessie 2

Visie op Schoonbroek morgen

15 MEI 2019

Werk sessie 4

Acties voor een Veerkrachtig Heuvelplein

BETROKKEN BIJ DE PARTICIPATIE

Op het startmoment van het participatietraject, waren een 75tal mensen uit het dorp aanwezig. Nadien kwamen er tijdens de 4 werksessies telkens een 25tal mensen uit het dorp mee nadenken.

DECEMBER-FEBRUARI 2019

Verschillende **“sleutelfiguren” van het dorp** komen aan het woord om de analyse van het dorp te verfijnen. Deze mensen zijn actief in het verenigingsleven, middenstand of andere organisaties in het dorp.

26 MAART 2019

Werk sessie 1

Schoonbroek vandaag: wat loopt goed, welke noden zijn er?

23 APRIL 2019

Werk sessie 3

Acties voor een Veerkrachtig Schoonbroek

19 NOVEMBER 2019

Toonmoment voor de Schoonbroekenaren

2

Dorpen
MONITOR

UITDAGING	kleur-code	TOELICHTING
Sociale kwetsbaarheid		De gemeenschap van Schoonbroek is zeer levendig, met een goed draaiend verenigingsleven dat jong en oud weet aan te spreken en waar ook nieuwkomers hun weg redelijk goed vinden.
Financiële armoede		Armoede is niet meteen naar voren geschoven als aandachtspunt in Schoonbroek. Als er al een probleem met armoede is, blijft dat verborgen.
Bereikbaarheid		- De auto is nog steeds koning in Schoonbroek. - Wie wil, heeft alternatieven: met de fiets is redelijk veilig. Er zijn regelmatig busverbindingen naar Turnhout en Mol, maar niet naar Geel en Arendonk. De trein nemen kost wat meer moeite. - Vooraf voor mensen op leeftijd die minder goed te been zijn, is het rekenen op de goodwill van familie of vrienden/kennissen om hen te vervoeren. De mindermobielen centrale kan extra bekendheid krijgen. - Sleutelfiguren geven aan dat verkeersveiligheid in het centrum van Schoonbroek extra aandacht kan gebruiken.
Klimaat verandering		- De gemeente neemt al actie via de duurzaamheidsambtenaar. - In Retie hebben een aantal inwoners al maatregelen genomen om hun woning energiezuiniger te maken. - Toch is het zinvol om een tandje bij te steken om het bewustzijn bij de burgers rond dit thema te vergroten. Zo zie je dat mensen sneller de auto nemen dan de fiets – ook voor korte verplaatsingen.
Aanbod basisvoorzieningen		- Mensen in Schoonbroek missen een kruidenier in het dorp. - In een straal van 5 km rond Schoonbroek zijn de meeste voorzieningen beschikbaar.
Economische Veranderingen		- Er stelt zich geen (structureel) probleem met werkloosheid in Schoonbroek. - Er is in de omgeving van Schoonbroek een goed bereikbaar aanbod aan arbeidsplaatsen
Jongeren / vergroening		- De wijk Schoonbroek telt – in vergelijking met de streek – veel gezinnen met minderjarige kinderen. - Er is een goed aanbod voor jongeren in het dorp. - Bewoners vragen om de open ruimte voor kinderen te behouden om te spelen, en om de straten verkeersveiliger te maken.
Zorg en welzijn		- Schoonbroek is een eerder jong dorp, met een relatief lage grijze druk. - Mantelzorg neemt er af, net als in de rest van Vlaanderen. - Geen zorgaanbod gelokaliseerd in het dorp zelf, wel in Retie. Er worden de volgende jaren een aantal bejaardenwoningen gebouwd in de Beekstraat. De integratie in de gemeenschap kan daarbij een uitdaging zijn gezien het jonge profiel van de rest van de bevolking. - De grijze druk in Kinschot is wel behoorlijk hoog. - Het aantal alleenwonende 75-plussers in het dorp neemt toe, net als in de rest van Vlaanderen.
Woonbehoefte		- Laag aanbod sociale huurwoningen, stijgend aantal gezinnen op de wachtlijst. - Woonprijzen in Retie zijn gelijkaardig aan de rest van het arrondissement Turnhout, en lager dan het provinciale gemiddelde. - Nieuwe woningen voor starters nodig in Schoonbroek?
Bestuurskracht		- Retie wordt zowel volgens objectieve als subjectieve gegevens (= mening van de inwoners) goed bestuurd. - Schoonbroek mist een schepen in het bestuur van Retie, iemand die kan fungeren als rechtstreeks aanspreekpunt tussen dorp en bestuur.

Uit de analyse blijkt dat Schoonbroek het over het algemeen best goed doet. Volgens de analyse kan de veerkracht op de volgende thema's nog verbeterd worden:

- Te weinig bewustwording op vlak van klimaat en energie;
- Verkeersveiligheid: snel verkeer in het dorpscentrum;
- Zorg: geen serviceflats in het dorp, afnemende mantelzorg, veel alleenwonende 75-plussers;
- Weinig winkels zoals een kruidenier of een buurtwinkel;
- Wonen: beperkt aanbod betaalbaar wonen, onvoldoende sociale (huur) woningen.

Algemeen is het opvallend dat Schoonbroek een zeer jeugdig dorp is. Dit vraagt een langetermijnvisie op voorzieningen voor die opgroeiende groep: jeugdhuisen, openbaar vervoer, veilige fietspaden naar secundaire scholen, tewerkstellingsmogelijkheden, huisvesting.

Deze informatie was het vertrekpunt voor de werksessies en werd aangevuld, gecorrigeerd en verrijkt met de input van dorpsbewoners. Dit geeft een subtieler en genuanceerder beeld omdat hierbij talrijker, ook meer subjectieve belevingsfactoren en bijkomende paramaters worden meegenomen.

Bronnen van de dorpenmonitor

Voor de dorpenmonitor is gebruik gemaakt van drie bronnen:

1. Cijfermateriaal over het dorp en de gemeente. Hiervoor wordt onder meer gebruik gemaakt van de databank *Provincie in Cijfers*.
2. Beleidsdocumenten van de gemeente Retie en de provincie Antwerpen.
3. Gesprekken met inwoners en betrokkenen van het dorp ("sleutelfiguren") die een actieve rol spelen in het dorp. Volgende mensen werden bevraagd:

Gert Wens (Voorzitter voetbalclub FC Schoonbroek), Wilfried Wens (betrokken bij verschillende verenigingen waaronder Davidsfonds, fanfare, Gezinsbond,...), Gust Goris (voorzitter fanfare), Annelies Kuppens & David Vandermaesen (zelfstandige plantenkwekers), Linda Donders (parochiale werking, buurtvereniging Kinschot), Wim Van Mechelen (betrokken bij Schoonbroek leeft), Lieve Carpentier & Koen Broeckx (beiden opgegroeid in het dorp), Joke Soffers (woont sinds 15 jaar in het dorp).

3

aan de slag
MET BURGERS
VAN HET DORP

De analyse van Schoonbroek in een dorpenmonitor vormde het startpunt van het traject. Tijdens het startmoment kozen de bewoners van het dorp de prioritaire werkthema's voor het traject.

DE CENTRALE THEMA'S ZIJN:

1.

**Een opgefrist
Kerkplein**

2.

**Verkeers(on)
veiligheid**

3.

**Sociaal
Schoonbroek...
Meer sociale
cohesie in het
dorp**

4.

**Jong
Schoonbroek**

5.

**Voorzieningen
in het dorp**

6.

**Behoud van de
open ruimte**

7.

**Andere
thema's**

Voor elk thema wordt in dit rapport aangegeven wat de situatie vandaag is, wat het toekomstbeeld voor Schoonbroek zou kunnen zijn én concrete ideeën om ernaartoe te werken. Het vertrekpunt is de informatie die de bewoners zelf aanleverden tijdens het startmoment, uitgediept met informatie uit de daaropvolgende werksessies.

Op deze pagina wordt schematisch weergegeven hoe het overzichtsbeeld bij elk thema geïnterpreteerd moet worden. Centraal staat een stelling met een bepaalde score (groen = goed; rood = slecht). Bewoners konden hierop reageren door met rode of groene muntjes aan te geven in welke mate ze akkoord gingen met de stelling. Met post-its konden ze opmerkingen doorgeven. Tot slot konden ze stickers plakken op de spaarkaart van dat thema waar ze het liefst rond zouden werken.

1. Een opgefrist Kerkplein

Aantrekkelijke pleinen waar mensen elkaar op een fijne manier kunnen ontmoeten, zijn het bindmiddel voor het dorpsleven. Voor veel inwoners van Schoonbroek is het Kerkplein het centrum van de gemeente, maar het plein wordt meer niet dan wel gebruikt. Mits een aantal maatregelen kan het plein de rol van ontmoetingsplaats vervullen.

Situatie vandaag (2019)

Pal in het centrum van Schoonbroek liggen drie aaneensluitende groene plekken, van elkaar gescheiden door hagen en een weg (Beekstraat):

- Het (driehoekige) Kerkplein;
- Een – kleiner – driehoekig plein voor de kerk;
- De Pastorijtuin.

1. Het **Kerkplein** is een zogenaamde “Frankische Driehoek”, een perceel in de vorm van een langgerekte driehoek centraal gelegen in een dorp, waar een aantal wegen bij elkaar kwamen. Zoals ook in Schoonbroek het geval is, gaat het vaak om pleinen met gras en bomen. Vandaag doet deze plek voornamelijk dienst als een functioneel plein waar verenigingen zoals Schoonbroek Leeft, de Chiro, of de fanfare hun activiteiten op organiseren. Ze hebben er meer dan voldoende ruimte om dat te doen, en willen dat zeker zo houden. Voorts merken nogal wat Schoonbroekenaren (waaronder de kinderen van het dorp) op dat het een kaal plein is, dat zelfs wat troosteloos oogt. Dorpsbewoners zijn het erover eens dat er ingezet mag worden op verfraaiing ervan.
2. Naast het Kerkplein ligt een (eveneens) driehoekig pleintje pal voor de kerk, een grasveldje met een boom en een haag errond.

3. Daarnaast ligt de aantrekkelijk aangelegde Pastorijtuin, dat door hoge hagen afgeschermd is van het Kerkplein. Dit is voor vele Schoonbroekenaren een van de favoriete plekjes uit hun dorp. Ook uit de bevraging bij tieners uit Schoonbroek door de jeugddienst van Retie bleek de Pastorijtuin bovenaan te staan als voorkeursplek (boven het crossbos, of het Kerkplein zelf). Het is voor velen een ideale ontmoetingsplek.

Verschillende aanwezigen op de sessies Veerkrachtig Schoonbroek suggereren om de verkeerssituatie rond het plein mee te nemen bij een eventuele vernieuwing van het plein. Hierover meer in de volgende paragraaf.

Ideeën voor verandering

Omdat er gewerkt moet worden aan de vernieuwing van de riolering van het Kerkplein, wil het gemeentebestuur in één beweging door ook het plein verfraaien. Daarvoor is er tijdens de sessies Veerkrachtige dorpen heel wat input gekomen die naar de ontwerpers van het plein kunnen gaan.

INRICHTING

- **Speelhoek** met speeltuigen. Bij voorkeur aan de rand van het plein, zodat de mogelijkheid om het plein te gebruiken voor evenementen niet gehypothekerd wordt. De speelruimte komt best aan de zijde van de Beekstraat (ver genoeg verwijderd van het verkeer).
- Meer zitbanken, picknickbanken, een “buurtbank” zoals in onder meer Arendonk of een “belbank” zoals in Tessenderlo om de ontmoeting te bevorderen (zie verderop, paragraaf 3 – sociaal Schoonbroek). In Schoonbroek zijn er nog niet voldoende van die zitbanken die snelle ontmoeting mogelijk maakt. Ook senioren zijn hiervoor vragende partij, voor een ontmoetingsplek voor ouderen met petanquebanen bijvoorbeeld. Dit kan op het plein, maar evengoed in de Pastorijtuin.
- Maak het plein aantrekkelijk voor mensen om er een **terrasje** te komen doen, zodat bijvoorbeeld de vele fietstoeristen in de streek er een tussenstop kunnen inlassen. (fietsknooppuntenroute door het centrum).
- De drie pleinen beter met elkaar verbinden. Tegelijk mag de Pastorijtuin wel wat afgeschermd te blijven, maar verlaag de haag en maak die haag open op bepaalde plekken. Ook het pleintje voor de kerk verdient opwaardering.
- **Openbaar toilet, modaliteiten voor evenementen**, zoals afnamepunt elektriciteit en water, afvoer van afvalwater voor mobiele toiletten.

VERKEER

- Geen verkeer meer op de **Beekstraat**, integreer de Beekstraat die in het plein.

Inbreng kinderen van de lagere school tijdens het startmoment

Voor de pastorijtuin:

- Meer bomen, maar wel nog ruimte om te spelen;
- Een fietsparcours;
- Minigolfbaantjes;
- Houten picknickhuisje;
- Bloemen;
- Boomhut;
- Speeltoestellen voor klein en groot: Schommel, glijbaan, wipwap;
- Hagen / doolhof / andere hogere dingen ... om verstoppertje te kunnen spelen
- Kabelbaan;
- Overdekte cocon, wilgenhut;
- Klimrek / klimparcours / bomen om in te klimmen;

Voor het plein:

- Elk jaar speelpleinwerking in grote vakanties en andere vakanties;
- Boomhut;
- Zandbak;
- Wip en glijbaan;
- Speelparcours met natuurlijke materialen:
- Speelplein (voor kinderen);
- Meer vuilbakken;
- Een vijvertje of een fontein;
- Doolhof (van hagen).

In het algemeen:

- wereldvrede.

Uitbreiding van het terras naar het Kerkplein?

2. Verkeers(on)veiligheid

Dorpen krijgen te maken met sluip- en zwaar verkeer, lintbebouwing, moordstrookjes, snel verkeer in woonstraten. 'Verkeersveiligheid' peilt naar de mate waarin de bewoners de verkeersinfrastructuur al dan niet als veilig ervaren. Dit is vooral bekeken vanuit het standpunt van de trage weggebruiker.

In Schoonbroek is de verkeerssituatie best veilig, onder meer dankzij het feit dat het feit dat er geen doorgaand verkeer door het dorpscentrum hoeft. Toch wierpen aan aantal mensen dit thema op als aandachtspunt. Het gaat dan vooral om de relatie landbouwvoertuigen en de zwakke weggebruiker, de omgeving van het Kerkplein, en een veilige schoolomgeving.

Situatie vandaag (2019)

Schoonbroek is – in tegenstelling tot veel andere Vlaamse dorpen – gevrijwaard van een drukke baan met veel doorgaand verkeer door het dorpscentrum. Dit maakt dat in het dorpscentrum voornamelijk bestemmingsverkeer komt – op wat sluipverkeer en verkeer van landbouwvoertuigen na.

Tussen het dorpscentrum en Kinschot-Kortijnen loopt de Provinciebaan N18 tussen Turnhout en Mol. De bereikbaarheid van Schoonbroek is voor autoverkeer goed, gegeven ook de ligging nabij de E34.

De bereikbaarheid van het dorp met de bus is eveneens goed: er is busverbinding tussen Turnhout en Mol die ook stopt in Schoonbroek en Retie. Een busverbinding met Arendonk en Geel ontbreekt.

In Retie-centrum, op ongeveer 4 km van Schoonbroek, zijn de meeste basisvoorzieningen voorhanden. Voor minder mobiele ouderen is het nemen van de auto echter niet vanzelfsprekend. Zij zijn sterk afhankelijk van aangepast vervoer, zoals de Minder Mobiele Centrale (MMC).

Op dit ogenblik zoekt de sociale dienst van het OCMW bijkomende vrijwilligers voor de MMC.

De **verkeersveiligheid** bepaalt mee de aantrekkelijkheid van de verplaatsingen in het dorp. In het dorp is de fiets redelijk goed ingeburgerd. Velen proberen binnen het dorp zoveel mogelijk verplaatsingen met de fiets te doen.

“De fietspaden in en rond het dorp zijn best veilig. Alleen aan de Provinciebaan is oversteken wel een probleem”.

gesprek van een aanwezige tijdens het startmoment

Deze mening wordt ondersteund door cijfers uit de Gemeentemonitor van de Vlaamse overheid: 78% van de inwoners van de gemeente Retie zijn van mening dat het veilig is om te fietsen in hun gemeente (gemiddelde Vlaams Gewest: 52%, cijfers 2018), en 73% vindt dat er voldoende fietspaden zijn in Retie.

Het aantal ongevallen in de **gemeente** Retie sinds 2005 in dalende lijn.

TABEL 1: Aantal ongevallen Retie

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Aantal ongevallen	57	51	50	41	41	53	36	45	42	25	27	37
Groei (2005 = 100)	100	89,5	87,7	71,9	71,9	93	63,2	78,9	73,7	43,9	47,4	64,9

BRON: Statistiek Vlaanderen

Tegelijkertijd blijkt uit cijfers van diezelfde Gemeentemonitor dat iets meer van de helft van de ouders het veilig genoeg vindt voor hun kinderen om zich te verplaatsen in de gemeente. Dat thema kwam eveneens aan bod tijdens de sessies Veerkrachtig Schoonbroek: de verkeersveiligheid in de dorpskern kan nog beter volgens de aanwezigen.

Dit zijn de **voornaamste knelpunten**:

- Slecht wegdek op verschillende plaatsen in het dorp (onder meer in de Beekstraat en de Kabiënstraat).
- Rond het Kerkplein zijn er een aantal kruispunten die overzichtelijker kunnen:
 - Oversteek van het plein (Beekstraat – Hesstraat / Beekstraat – Mulderspad)
 - Slecht overzicht over Kruispunt Schoolstraat-Pastorijstraat-Kerkplein-Beekstraat
 - Kruispunt Kerkplein-Kabiënstraat-Beekstraat
 - Oversteekplaats t.h.v. Mulderspad.
- Doorsteek plein per fiets: huidige paadjes worden niet functioneel gebruikt.
- Landbouwvoertuigen:
 - te hoge snelheid,
 - erg brede voertuigen waardoor het moeilijk passeren is, en voor kinderen niet altijd eenvoudig om in te schatten;
- (af en toe:) Geparkeerde vrachtwagens aan Kerkplein en omgeving.

“Bejaarden moeten in Schoonbroek op hun kinderen rekenen, voor hen is het anders moeilijk. Er is wel een mindermobielen centrale, maar het is niet duidelijk of dat voldoende is”.

*gesprek van een een
bewoner tijdens een sessie
Veerkrachtige Dorpen*

Toekomstbeeld

1. **Aanpakken gevaarlijke punten in het dorp;**
 - In de eerste plaats: veilige schoolomgeving en veilige omgeving in de buurt van het Kerkplein.
2. **Landbouwvoertuigen een correcte plek geven in het dorp;**
 - Schoonbroek is een landbouwersdorp, dus samengaan van landbouwverkeer en ander verkeer optimaal verzoenen.
 - Het centrum waar mogelijk vrijwaren van landbouwvoertuigen.

Ideeen voor verandering

Aanpakken diverse punten in het dorp;

- **Invoeren enkelrichting.** Verschillende straten van het dorp zijn eerder smal (bijvoorbeeld de Hesstraat, Schoolstraat). Het is mogelijk om bijvoorbeeld het eenrichtingsverkeer in te voeren uitsluitend rond de start- en einduren van de school. Concreet is dat op maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag van 8 uur tot 9 uur en van 15 uur tot 16.30 uur, en op woensdag van 8 uur tot 9 uur en van 11.45 uur tot 12.45 uur. Mits ondersteuning van elektronische borden.⁴
- Mensen van het dorp **sensibiliseren** om voor korte verplaatsingen de fiets te nemen. Bijvoorbeeld dat ouders hun kinderen met de fiets/ te voet naar school brengen.
- **Invoeren fietsstraat** voor de scholen en op het Kerkplein.⁵
- **Wegen in slechte** staat (Beekstraat, Kabiensstraat, ...) heraanleggen (zeker in functie van kindervagens, rollators, rolstoelgebruikers).
- **Voorrangregels wijzigen** aan Schoolstraat en Hesstraat (voorrang van rechts wordt daar in de praktijk niet gerespecteerd).
- Te **snel verkeer** in het dorpscentrum afremmen, door
 - **Zone 30** voor op zijn minst de schoolomgevingen, en eventueel voor heel de dorpskern van Schoonbroek, met bijhorende aanpassingen aan de weginfrastructuur (verkeersremmers) in Hoekstraat, Schoolstraat, Hesstraat, Hofstraat. Dit vraagt voorafgaandelijke onderzoek door een verkeersexpert.
 - Meer **handhaving door de politie**, zeker voor en na de schooluren.
 - **Sluipverkeer** naar Retie ontmoedigen.
 - Meer **trage wegen** en **fietsstraten**.
- Het gemeentebestuur zal bij eventuele toekomstige ingrepen in de infrastructuur of het verkeersregime zich steeds laten adviseren door verkeerskundigen en een bevraging bij de mensen uit het dorp.
- Landbouwvoertuigen een correcte plek geven in het dorp
 - **Verbinding tussen Schoonbroek en Arendonk** aanleggen zodat zwaar landbouwverkeer uit het centrum wegblijft.
 - **Weg van Schoonbroek naar den Berg:** reserveren voor landbouw
 - **Sensibilisering** van landbouwers en weggebruikers van landelijke wegen (fietsers, kinderen,...) in functie van wederzijds respect.

⁴ Meer informatie over verkeersveiligheid aan scholen in deze publicatie van BiW: <http://webshop.bir.be/frontend/files/products/pdf/1a5f48fa760338c376dd2242449eb4e/30-schooloromgevingen.pdf>

⁵ Een fietsstraat is een straat die ingericht is als fietsroute, maar waarop ook auto's zijn toegestaan. Het autogebruik wordt echter beperkt door het karakter en de inrichting van de fietsstraat.

Inspiratie

LEADER-project “Verkeersveiligheid op den buiten” (Wuustwezel)

In een landbouwgemeente zijn tractoren en andere landbouwmachines een vertrouwd gezicht. Wie daar woont, weet dat die tuigen méér ruimte nodig hebben en dat ze ook werk-gerelateerde manoeuvres uitvoeren, dikwijls gebruik makend van de hele breedte van de weg.

De ervaring leert dat er dagelijks ‘bijna-ongevallen’ zijn, waarbij de zwakke weggebruiker het meest kwetsbaar is.

Het project ‘Samen onderweg in Wuustwezel’ met steun van Leader, Boerenbond, Landelijke Gilden en de Vlaamse Stichting Verkeerskunde focuste op een brede doelgroep: wielertoeristen en recreanten, landbouwers en loonwerkers, schoolkinderen.

Doel was te leren hoe landbouwprofessionals als andere weggebruikers gevaarlijke situaties op landelijke wegen kunnen vermijden, zodat ze wederzijds respect hebben als ze elkaar op de baan tegenkomen. Zo leren fietsers dat het voor een tractor met een getrokken aanhangwagen zeer lastig is om opzij te gaan in de berm. Door het grote gewicht zakt hij gemakkelijk weg en kan hij omkantelen. Ook op kruispunten kunnen er risico's ontstaan: een tractor met bijvoorbeeld een frontlader zal bij het oversteken van een straat vaak eerst al een stukje op de rijbaan moeten komen, vooraleer de chauffeur kan zien of er verkeer aankomt. Oogcontact tussen fietser en tractorbestuurder is in dat geval onontbeerlijk.

Landbouwers hebben onder meer fietsende schoolkinderen en fietsrecreanten op hun bedrijf ontvangen. Ze kregen daartoe een

cursus over de manier waarop ze de specifieke verkeersveiligheidsrisico's van landbouwvoertuigen kunnen uitleggen aan hun bezoekers. Ook in de scholen van de gemeente gingen praktijkdemonstraties door. Met een grote verkeersmat en veel figuren werkte elke klas rond het thema. De kinderen stuurden speelgoedtractors en fietsers volgens gegeven scenario's over de mat. Ze bespraken samen de verschillende situaties, duiden de gevaren aan en kregen concrete tips.

Het project liep van 2016 tot 2018. Alle 350 landbouwers van de gemeente Wuustwezel waren betrokken.

Educatief materiaal voor scholen is gratis te downloaden via de website an plattelandsklassen.

<http://www.plattelandsklassen.be/ons-aanbod/educatief-materiaal/verkeersveiligheid-op-de-buiten-samen-onderweg-handleiding-begeleidende-leerkracht>

3. Sociaal Schoonbroek... Meer sociale samenhang in het dorp

Samenhorigheid, gezelligheid, elkaar kennen: het zijn stuk voor stuk kenmerken die geassocieerd worden met een dorp. Toch hebben ook dorpen te lijden onder de toenemende individualisering: het gemeenschapsgevoel brokkelt ook daar af, de tijd dat iedereen elkaar kende in de dorpen is al lang voorbij. Die individualisering laat zich eerst voelen bij mensen uit maatschappelijk kwetsbare groepen: alleenstaande senioren, eenzame mensen, mensen in armoede, ... Hoe hoger de sociale samenhang van een dorp, hoe meer alle bewoners zich er thuis voelen.

Situatie vandaag 2019

Wie wat tijd doorbrengt in Schoonbroek weet het ook meteen: dit kleine dorp hangt opvallend goed aan elkaar. De meeste mensen kennen hun burens nog. Mensen kunnen bij elkaar terecht voor hulp indien nodig. Er is bovendien een bloeiend verenigingsleven: KLJ, Chiro, Landelijke Gilde, voetbalclub, Schuttersgilden, Parochieraad, kerkkoor, Samana, een ponyclub, OKRA, de fanfare, Wielerclub Moedig Vooruit, de Gezinsbond, toneelclub, Schoonbroek Leeft.

Doorheen de sessie Veerkrachtige dorpen zijn er wel enkele aandachtspunten genoemd voor de sociale samenhang van het dorp.

1. Verschillende mensen signaleren dat de **trekkers van de verenigingen** vaak oudere mensen zijn. "In de besturen zijn de jongeren ondervertegenwoordigd. We hebben soms wel schrik dat we geen opvolgers zullen vinden. Zo'n vereniging trekken vraagt natuurlijk ook een belangrijke tijdsinvestering".

Aan de andere kant is Schoonbroek Leeft een jonge organisatie, die de dorpskermis en het lokale kerstfeest organiseert, twee populaire evenementen die het dorp bij elkaar brengen. Zo zijn er nog een aantal dorpsactiviteiten zoals de zomerbarbecue van de Chiro, de wandeldag van Kom op tegen Kanker, Sint-Maarten-feesten, de Fanfarefeesten in de zomer, de Winterfeesten georganiseerd door alle verenigingen samen, ...

"Als nieuwkomer kan je wel willen deelnemen aan het dorpsleven. Toch ervaar ik dat mensen je lang als inwijkeling blijven bekijken - je blijft de buitenstaander, zeker als je geen kinderen hebt."

gesprek van een 'nieuwe' inwoner van het dorp met al heel wat jaren Schoonbroek op de teller

2. "Als je maar een beetje meegaat in het verenigingsleven, ben je echt betrokken bij het dorp, ook als nieuwkomer", meent een deelnemer aan een Veerkrachtige Dorpen-sessie. Deze stelling is door vele dorpsgenoten onderschreven: de instroom aan nieuwe bewoners verloopt over de grote lijn goed. Toch is het niet altijd even gemakkelijk, zeggen bewoners tijdens de participatiesessies. Nieuwkomers zijn over het algemeen wel welkom, maar ze moeten wel moeite doen om door de 'traditionele' Schoonbroekenaren aanvaard te worden.

Het gaat overigens over best veel 'nieuwe' inwoners... Sinds 2000 is het inwonersaantal van het dorp met maar liefst 42,9% toegenomen. Overigens heeft die evolutie helemaal plaatsgevonden in Schoonbroek-dorp zelf; in Kinschot-Kortijnen is het aantal inwoners wat afgenomen (-7%).

TABEL 2: Evolutie inwoners Schoonbroek

	2000	2005	2010	2015	2017
Schoonbroek	838	966	1084	1149	1194
Kinschot-Kortijnen	288	285	285	266	267
Totaal	1126	1251	1369	1415	1461

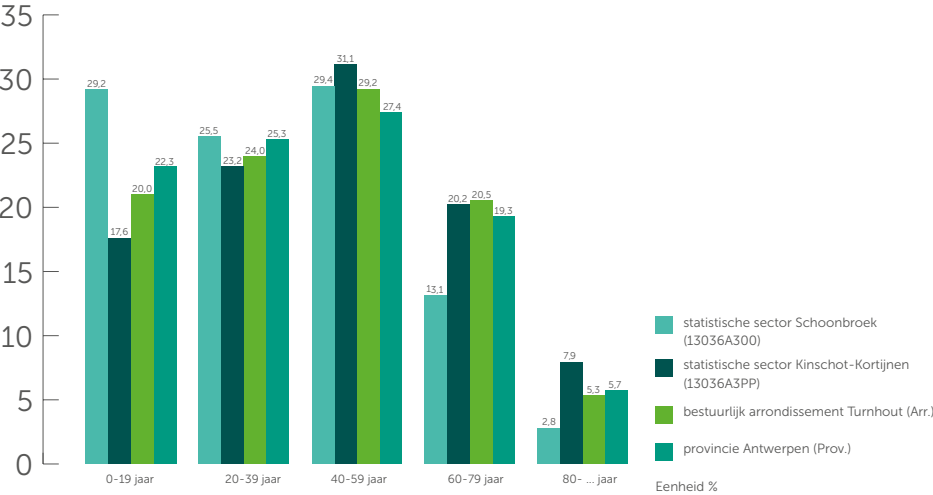
Bron: Provincie in cijfers/ Statbel

Er hebben zich veel jonge gezinnen gevestigd, omwille van het aanbod aan scholen, vrijetijd, groen, werkgelegenheid, bereikbaarheid van de stad, ... Dit heeft uiteraard zijn effect op de leeftijds pyramide van Schoonbroek, die opvallend jong oogt: maar liefst 25% van de bevolking is er minderjarig.

3. Aan de andere kant van die pyramide zien we een **tendens tot “verzilvering” in Kinschot-Kortijnen**. Verzilvering is zowat de overtreffende trap van vergrijzing: het toenemend aandeel oudste ouderen (bevolking boven 80 jaar).
4. Sommige mensen uit Kinschot-Kortijnen voelen dat de grens tussen Schoonbroek en hun wijk niet alleen een fysieke grens is (de Provinciebaan N18), maar evengoed in de geesten zit: “We wonen eigenlijk niet in het dorp”.

Figuur 1: LEEFTIJDSPIRAMIDE SCHOONBROEK (2017)

Leeftijdsklassen 20-jaar 2017 - statistische sectoren Schoonbroek (13036A300), Kinschot-Kortijnen (13036A3PP)

Bron: Rijksregister | provincies.incijfers.be

5. Onder de nieuwkomers in Schoonbroek, is het aandeel **mensen van buitenlandse herkomst** (niet-EU) **zeer laag** (ongeveer 3% van de totale bevolking). Een aantal bewoners signaleerden tijdens de sessies Veerkrachtige Dorpen dat die mensen niet altijd even goed ingeburgerd raken, dat het voor hen extra moeilijk is om deel uit te maken van de gemeenschap. *“Dat zit in kleine dingen, zoals verjaardagsfeestjes van de kinderen. Daar zie je dat die kinderen vaak niet worden uitgenodigd. Anderzijds is het positief dat sommige kinderen van andere origine actief zijn binnen de Chiro bijvoorbeeld”.*
6. Schoonbroek ontsnapt ook niet aan de Vlaamse trend dat meer mensen alleen wonen. Zo wonen 16,3% van de inwoners tussen er alleen (cijfers 2017). Als we specifiek kijken naar het aandeel **alleenwonende 75-plussers** ten opzichte van het totaal aantal 75-plussers is dat ruim 31% . Dat is zeer hoog – wel net iets lager dan het gemiddelde van het arrondissement Turnhout (32,4%), de provincie Antwerpen (35%) en het Vlaamse Gewest (34,5%). Ondanks het feit dat in Schoonbroek best wel wat mensen op leeftijd alleen wonen, denken aanwezigen van de sessies Veerkrachtige Dorpen niet dat die mensen vereenzamen. *“Buren zorgen nog goed voor elkaar in het dorp, de meeste ouderen hebben trouwens nog kinderen die in de buurt wonen”.* Toch is dit, met de toenemende vergrijzing, steeds meer aandachtspunt: waar er vroeger wellicht een sterker ‘informeel’ sociaal netwerk was – in de vorm van bijvoorbeeld burenhulp, een sterke kerkgemeenschap, of de nabijheid van familie – valt dat nu vaak weg. Dit kan de kwetsbaarheid van mensen vergroten. Diverse organisaties of zelfs individuele personen vangen dit (deels) op. Met de veranderende zorg-omgeving (zoals minder sterke sociale zorg-netwerken) is het voor, onder andere, sociaal kwetsbare personen soms heel moeilijk om de weg te vinden in het zorgaanbod. Zoals in vele Vlaamse gemeenten, zou ook in Retie een duidelijk en lokaal aanspreekpunt een meerwaarde kunnen zijn.
7. Uit gesprekken met mensen uit Schoonbroek blijkt dat **armoede** niet meteen zichtbaar is in het dorp: *“Mogelijk is er wel wat armoede is, maar dat wordt zeker niet uitgesproken. Het zal zeker niet om veel mensen gaan”.* Zo is het aantal alleenstaande ouders – een belangrijke risicogroep voor armoede – in Schoonbroek relatief stabiel. Het percentage alleenstaande ouders met minstens 1 minderjarig kind (t.o.v. alle huishoudens) bedraagt 2,8% in Schoonbroek. Ter vergelijking: voor de hele gemeente Retie is dat 3%, voor het arrondissement Turnhout is dat 3,6% en in de hele provincie is dit 4,4%. Overigens zijn in Retie de Welzijnsschakels actief sinds eind 2018. Vrijwilligers trachten mensen in armoede te helpen door hun maatschappelijke betrokkenheid te vergroten. Meer info via <http://www.schakelretie.be>.

Toekomstbeeld

1. **Integrale aanpak van seniorenzorg.** De manier waarop we onze maatschappij uitbouwen, brengt een groeiende zorgvraag voor senioren met zich mee.
2. **Betere integratie van nieuwe bewoners** in het dorp.
3. In stand houden van het **verenigingsleven**.

Ideeën voor verandering

1. Integrale aanpak seniorenzorg

- Maak de weg naar ondersteuning duidelijker, bijvoorbeeld door zelf naar mensen met een potentiële zorgvraag toe te stappen, en met hen – op maat – de weg te zoeken in het brede aanbod. De gemeente Retie heeft alvast een team thuiszorg bij de sociale dienst die als aanspreekpunt fungeert voor ouderen met vragen over zorg/wonen/vereenzaming, ...
- Huisvesting: er is een toenemende nood naar toegankelijke woningen voor senioren, waaronder serviceflats en assistentiewoningen.
- “Leefwerelden mengen”. Om het gevoel te hebben deel uit te maken van de gemeenschap, is het voor ouderen vaak fijn om in contact te blijven met de jongeren uit hun dorp.
 - Het zou bijvoorbeeld heel fijn zijn mocht er zich een kruidenier vestigen in de toekomstige serviceflats van Schoonbroek. Op die manier komen er ook mensen van alle leeftijden in die serviceflats.
 - Een andere manier is om senioren te betrekken bij de naschoolse opvang,
 - Een voorstel uit een van de sessies Veerkrachtig Schoonbroek is om jongeren te laten tuinieren in de (te) grote moestuin van senioren. Ze kunnen dit samen doen: op die manier kan iemand met ervaring zijn kennis doorgeven, en beide kunnen ze een deel van de oogst mee naar huis nemen.
- “Cobuurtling”: Mensen uit een bepaalde straat of wijk helpen minder mobiele mensen met boodschappen en klusjes. Hier moet wel systeem voor ontwikkeld worden om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen.

2. Betere integratie van nieuwe bewoners in het dorp

- **Onthaalbrochure over Schoonbroek**, met info over de verenigingen en lokale evenementen, met leuke weetjes, gecombineerd met streekproducten;
- **Buddywerking**: een nieuwe inwoner van Schoonbroek wordt op sleeptouw genomen door iemand die er al lang woont.
- **Straatactiviteiten**. Initiatieven zoals samen tuinieren, speelstraten, straatbarbecues, ... zorgen ervoor dat je al eens sneller bij elkaar over de vloer komt of vaker iemand in de straat zal helpen met een klein of minder-klein klusje als dat nodig zou zijn.
- **“Avonden zonder elektriciteit”**: Je krijgt mensen buiten als ze de TV even laten voor wat het is. Zet wat tafeltjes op straat, wat koffie en pintjes en mensen gaan buurten bij elkaar.
- **Buurtbank**. Een praatje slaan met de burens in de zon, een krant lezen, een plek om af te spreken... Een dergelijke bank is een laagdrempelige plek om je burens te ontmoeten.

Inspiratie

Met de projecten Burenzorg (Gent) en Burenhulp (Oostende) willen de plaatselijke OCMW's burens warm maken om af en toe 5 minuten tijd te nemen voor burens-met-een-kleine-zorgvraag, zeker voor oudere of minder mobiele burens. Het accent ligt op kleine, praktische taken zoals:

- Het vuilnis buiten zetten,
- Een brief invullen,
- Een brood of flessen water meebrengen,
- Een lamp vervangen.

Via deze projecten nemen de initiatiefnemers de drempel weg voor mensen om hulp te vragen aan de burens, of om hulp aan te bieden (als buur weet je immers niet altijd wat iemand nodig heeft, en je wil je ook niet opdringen).

Meer info?

www.ocmwgent.be/OCMW/Antenne-Oostakker/Burenzorg-in-Oostakker
www.burenhulp.be

Inspiratie

BELBANK, TESSENDERLO

Wie in de wijk Begijnenwinning in Tessenderlo een babbeltje wil slaan, moet gewoon even de bel luiden. Enkele bewoners namen in 2013 het initiatief voor dit even eenvoudig als origineel concept. Boven de bank kwam een bel met een plakkaatje 'lets te vertellen, twee keer bellen'.

"Deze simpele bank heeft daar verandering in gebracht. Intussen heb ik al heel wat mensen uit de buurt leren kennen. Wij doen sociale netwerksites concurrentie aan, want we chatten in levenden lijve.

Gezelligheid troef op de belbank
'lets te vertellen, twee keer bellen'

12/08/2013 om 03:00 door Paul Van Moll - [Print](#) - [Corrigeer](#)

■ Frans (aan de bel) is belbankmeester, Eddy (rechts achteraan) is de geestelijke vader van de belbank.
 (FOTO: PIMM)

TESSENDERLO - In de wijk Begijnenwinning is het elke avond supergezellig, met dank aan de 'hangsenioren' die er een belbank plaatsen. Een GAS-boete hebben ze nog niet gekregen.

Het Nieuwsblad, 12/8/2013

"Ik woonde al drie jaar in de Begijnenwinning en kende geen van mijn burens"

zegt een
buurtbewoonster

- **Regelmatig een marktje op het Kerkplein.** Als daar regelmatig bijvoorbeeld een vis-, en kippenkraam komt, verlaagt dit de drempel om burens te ontmoeten.
- **Een hondenspeelwei** als laagdrempelige ontmoetingsplek.
- **Hobby-beleving in een losser verband.** Er zijn nogal wat creatieve mensen in Schoonbroek – actief op allerlei terreinen (naaien, breien, koken, duiven melken, repair-café ...), die zich niet per se willen verbinden aan verenigingen. De parochiezaal kan bijvoorbeeld dienen als plek voor dit soort regelmatige crea-ontmoetingen.
- **Nieuwe invulling voor de kerk?** Kan er een bijkomende rol gegeven worden aan dit gebouw waar ontmoeting tussen dorpsgenoten centraal staat? Het is een bijzondere kerk, onder meer omdat het retabel van Sint-Job er staat. Dit is een kunstwerk uit ca. 1530 dat in 1992 een blikvanger was op een tentoonstelling van retabels in de Antwerpse kathedraal naar aanleiding van Antwerpen, culturele hoofdstad van Europa.
- **Opstarten sociale netwerk-app HOPLR Schoonbroek.** Mensen leven niet meer op straat: gewoon op een bank gaan zitten in de buurt en zien wat er gebeurt... dat doen we niet meer. De kans dat we elkaar spontaan nog tegenkomen, verkleint. Daarom is het misschien zinvol om een online systeem uit te werken waarbij mensen elkaar kunnen helpen (bv. bouwtips uitwisselen, een zak vol speelgoed dat je kwijt wil, babysit zoeken, ...), waar samen nieuwe initiatieven mee worden opgestart, enzovoort.
 Meer info? <https://help.hoplr.com/hc/nl/articles/115001045272-Wat-is-Hoplr>

4. Jong Schoonbroek

Om te voorkomen dat dorpen vergrijzen moeten jongeren en jonge gezinnen ook in de dorpen willen blijven wonen. Belangrijk bij de keuze zijn een betaalbaar woonaanbod, verenigingen, voorzieningen, openbare ruimte en verbinding met de grotere steden. Schoonbroek is een opvallend jong dorp. Maar liefst 25% van de bevolking is er minderjarig.

“Je kan hier onbezorgd opgroeien in Schoonbroek. Jongeren willen hier ook niet weg als ze zelf volwassen zijn, dat zegt veel. Er is immers genoeg plek om te spelen, er zijn veel verenigingen, er is voldoende groen. Je bent wat verwijderd van cultuur, dat is het grootste nadeel. Anderzijds wordt de Warande in Turnhout veel bezocht”

een inwoner van Schoonbroek

Situatie vandaag 2019

Voor jonge gezinnen zijn er in Schoonbroek best wat voorzieningen:

- een goed draaiende basisschool, (FOTO School)
- voor middelbaar onderwijs kunnen kinderen terecht in Turnhout, Arendonk, Kasterlee, Geel en Mol,
- een breed aanbod aan jeugdbewegingen die goed draaien: KLJ, Chiro, Ponyclub, jeugdfanfare.
- speelmogelijkheid in de tuin van de Pastorie en op het Kerkplein, ...
- Jeugdcafé Bikoro.

Voorts is er best wat **werkgelegenheid** in de omgeving. Vanuit Schoonbroek zijn er mensen die werken in Bedrijvenzone De Bempdekens (nabij Schoonbroek), en in de kleine bedrijvenzone aan de Sint-Paulusstraat. Ook op de bedrijvenzone Hoge Mauw in Arendonk (net aan de andere zijde van de E34) werken nogal wat mensen uit het dorp. Schoonbroek heeft – zeker met de wagen (nabij oprit E34), maar ook met het openbaar vervoer – goede verbindingen naar tewerkstellingspolen als Antwerpen, Mol, Turnhout en Geel. De werkloosheid in het dorp ligt dan ook bijzonder laag.

Aan de andere kant is er **weinig aanbod voor tieners**, althans voor wie niet aangesloten is bij een vereniging. Uit de bevraging bij tieners door de jeugddienst van Retie, bleek dat 83% van de bevroagde tieners uit het dorp aangesloten is bij een sportclub, en 82% naar de jeugdbeweging gaat.

Verder stelt zich op termijn de vraag waar de kinderen van nu gaan **wonen** eens zij volwassen zijn. Gegeven het adagium van veel Schoonbroekenaren dat “eens je er woont, je er nooit meer wegtrekt”, kan er in de toekomst een tekort aan betaalbare woningen ontstaan voor jonge gezinnen. Het dorpscentrum is bijna volledig verkaveld, waardoor de vraag naar woningen het aanbod overstijgt. In potentie is er nog ruimte voor een 130tal bijkomende woningen in het dorp – gesteld dat alle bouwgrond effectief met woningen ingevuld zal worden.

In Kinschot-Kortijnen kan niet meer bijgebouwd worden, dat is agrarisch gebied.

“Je kan hier niet blijven verkavelen. We moeten heel goed waken over het landelijke, dorpse karakter van Schoonbroek. Dit wil bijvoorbeeld zeggen dat er heel goed nagedacht moet worden over het bouwen van appartementen in ons dorp: willen we dat wel? En zo ja, hoe moeten die eruit zien? Dat wil ook zeggen dat er voldoende collectief groen moet zijn in ons dorp”.

*een inwoner tijdens een sessie
Veerkrachtig Schoonbroek*

Toekomstbeeld

Schoonbroek heeft een jonge bevolking. Jonge gezinnen komen er zich graag vestigen, omwille van het grote aanbod aan scholen, vrijetijdsaanbod, groen, werkgelegenheid, bereikbaarheid van de stad, ...

Dit brengt enkele noden met zich mee:

- **Een uitgebalanceerd en betaalbaar woonaanbod.** Hierbij is het zinvol om te experimenteren met nieuwe woonvormen zoals cohousing, kangoeroewonen, ...
- **Vrijetijdsaanbod voor tieners** diversifiëren.
- Een **verkeerssituatie die veilig is voor kinderen en tieners** (zie het hoofdstuk hierboven over verkeers(on)veiligheid).

Quikwin: Tienerruimte

Samen met de jongeren uit het dorp, een ruimte creëren waar gesport, gebabbeld, gechild, geskate, ... kan worden. Het moet een plek zijn die makkelijk bereikbaar is te voet of met de fiets, omgeven door natuur en waar veel ruimte is. Potentiële plekken voor zo'n ontmoetingsplek zijn (volgens de bevraging van tieners uit Schoonbroek door de jeugddienst):

- Speelbos Middenakkers/Hoogakkers,
- Pastorietuin
- Een leegstaand (maar bij voorkeur bemeubeld) gebouw.

Dit voorstel is door de aanwezigen van de sessies Veerkrachtig Schoonbroek gekozen als "quickwin". Hiervoor zal de gemeente 5000 euro voorzien om dit project in gang te zetten.

Ideeën voor verandering

1. Woningaanbod diversifiëren:

A | Veel huizen gebouwd na WOII zijn te groot, onvoldoende geïsoleerd, hebben te grote tuinen. Deze huizen worden veelal bewoond door ouderen, van wie de kinderen het nest hebben verlaten. Zij gebruiken hun huizen vaak nog maar voor een beperkt deel: liefst 72% van de woningen in Vlaanderen is onderbezet⁷. Deze woningen zou je bijvoorbeeld kunnen opsplitsen in meerdere woonheden. In heel Vlaanderen zijn er inmiddels voorbeelden van:

- **Kangoeroewonen:** een oudere (of een ouder koppel): woont op de gelijkvloerse verdieping. Een jong gezin bewoont de andere verdieping(en). Ze delen dus hetzelfde huis, maar wonen apart. Dit heeft praktische voordelen voor beide generaties: De ouderen passen wel eens op de kinderen en houden een oogje in het zeil. Het jonge gezin kan boodschappen doen en is bereikbaar in noodsituaties.
- **Zorgwonen:** bijvoorbeeld een chalet van duurzaam hout in de tuin. Als kinderen willen gaan samenwonen kunnen ze dit eerst in deze chalet of woonunit/container en als ouders dan ouder zijn, kan er gewisseld worden.
- **Cohousing:** Verschillende gezinnen / personen wonen samen. Elk gezin heeft zijn eigen privéruimtes, er zijn ook gemeenschappelijke ruimtes zoals een tuin, speelruimte, vergaderlokaal, televisie- of computerkamer, kindercrèche, werkplaats, wasruimte, ...
- **Woningopsplitsing**, en eventueel aanbouwen. Voer bij toekomstige bouwvergunningen de voorwaarde in dat het gelijkvloers zo ingericht moet worden dat het als appartement kan dienen (voor bijvoorbeeld senioren die minder goed te been zijn). Op die manier kan de tweede verdieping verhuurd worden.

IDEE: Gezamenlijke acties organiseren – analoog met samen zonnepanelen aankopen: collectief onderzoek van mogelijkheden voor deze woonvormen in Schoonbroek.

B | **Anders verkavelen:** meer mensen op een kleinere oppervlakte laten wonen door publieke en private ruimte goed te doordenken, door bijvoorbeeld parkeren te groeperen.

⁷ | Uit een studie van Dominique Vanneste (Sociale & Economische Geografie, KU Leuven - 2011). *Past het woningenbestand bij de demografische behoeften? Focus op onderbezetting.*

2. Vrijetijd voor jongeren

- A | **Hangplekken voor tieners:** Pannakooi, skate en zitplekken voor tieners.
- B | Het **crossbos** heeft regelmatig onderhoud nodig.
- C | Een meer uitgebreid **cultureel aanbod**.

3. Voer Schoolstraten in aan iedere school.

Bij het begin en einde van de schooldag verandert de straat voor een schoolpoort vaak in een chaotisch samenspel van auto's, fietsers en voetgangers. Deze verkeerschaos tijdens de ochtendspits aan de schoolpoort veroorzaakt heel wat fijn stof en uitlaatgassen. Dit zorgt niet alleen voor slechte luchtkwaliteit buiten, maar ook in de school. De lucht blijft daar hangen voor de rest van de dag. Een schoolstraat is een straat die aan het begin en einde van de schooldag gedurende een half uur wordt afgesloten voor autoverkeer. De straat blijft uiteraard steeds toegankelijk voor hulpdiensten. Wie toch met de auto komt, kan iets verder parkeren en te voet tot aan de schoolpoort gaan.

Meer info via www.paraatvoordeschoolstraat.be

5. Behouden van de groene ruimte in het dorp

Wat wonen in een dorp op het platteland aantrekkelijk maakt is de nabijheid van open ruimte en natuur. Die open ruimte staat in Vlaanderen onder druk door de bevolkingstoename en verdere verstedelijking. Als we ondoordacht met onze open ruimte blijven omspringen, dreigt een nog grotere versnippering. Bovendien stelt de klimaatverandering die ruimte voor extra opdrachten zoals het behoud van biodiversiteit, waterhuishouding, voorzien van voedsel, ...

Situatie vandaag (2019)

Schoonbroek is een landelijk, groen en rustig dorp waar het gezellig is om te wonen. De open ruimte ligt niet ver van de kern. Het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (GRS) van Retie uit 2006 vormt het kader voor het ruimtelijk beleid van de gemeente⁸. In dit GRS is Schoonbroek geselecteerd als nederzetting. Dat wil zeggen dat in Schoonbroek slechts de woongebieden volgens het gewestplan kunnen ontwikkelen, met uitsluiting van de woonuitbreidingsgebieden. Zo zullen er in Kinschot-Kortijnen – dat landbouwgebied is volgens het gewestplan – geen nieuwe woningen bij kunnen komen. Er kunnen in Schoonbroek geen lokale bedrijventerreinen worden aangelegd.

De gemeente Retie zet ook in op natuurbeleving van de bossen, heide, vennen, vijvers en duinen die er in de gemeente zijn. Volgens een aantal bewoners aanwezig op de sessies Veerkrachtig Schoonbroek, ontbreekt dat natuurbelevingsaspect in het dorp: onmiddellijk buiten Schoonbroek is er vooral landbouw, maar weinig bos, weinig groene verbindingen en trage wegen naar groene gebieden verderop (zoals Corsendonck, Looiend). Ook het Kerkplein (zie paragraaf 1) mag best wat groener worden.

⁸ | <https://www.retie.be/gemeentelijk-ruimtelijk-structuurplan> -

Toekomstbeeld

1. **Verdere verharding** in het dorp **tegenhouden**. Onder meer door andere woonvormen (zie paragraaf 4 – *Jong Schoonbroek*) te promoten, of door goed na te denken over hoe de landbouw in het dorp verder evolueert.
2. Schoonbroek is een landbouwersdorp: er moet **ruimte blijven voor landbouwers** om te kunnen boeren.
3. Inzetten op **meer natuurbeleving** in en nabij het dorp.

Ideeën voor verandering

- **Groene verbindingen (met houtkanten):** De ruilverkavelingen en het landbouwkarakter van Schoonbroek zorgen voor een groot aandeel open ruimte, maar ook voor een heel open landschap dat minder aantrekkelijk is om door te wandelen of fietsen. Naast een opwaardering van de beeldkwaliteit van bestaande groene verbindingen, is er ook nood aan de creatie van nieuwe verbindingen die zowel recreatief als functioneel ingezet kunnen worden.

Dit voorstel is door de aanwezigen van de sessies Veerkrachtig Schoonbroek gekozen als "quickwin". De gemeente zal 5000 euro voorzien om dit project in gang te zetten.

- **Speelbos Wampstrand:** Schoonbroek heeft nood aan een speelbos op wandelafstand van het centrum, bij voorkeur aan de centrum-kant van de Provinciebaan zodat kinderen er alleen veilig kunnen geraken. Water (Wampstrand) is een meerwaarde, maar de prioriteit ligt bij het bos.
- **Meer bomen in de straat:** zowel in de voortuinen van mensen, als aan de straatkant – waar mogelijk – zouden meer bomen kunnen bijdragen aan een groener beeld van het dorp.
- **Nieuwe verkavelingen** vermijden.

"We moeten bijvoorbeeld vermijden dat er een wildgroei aan kippenstallen komt, zoals verderop in Arendonk"

een bewoner

Inspiratie

BEWEGEN LANGS TRAGE WEGEN:

van hut noa haar (Meerhout)

Een trage weg is een weg die niet toegankelijk is voor gemotoriseerd verkeer (met uitzondering van landbouwvoertuigen). Vaak vormen die trage wegen een fijnmazig en samenhangend netwerk. Trage wegen hebben verschillende effecten op een dorp:

- Veilige verbindingen voor voetgangers en fietsers, bijvoorbeeld voor schoolgaande jeugd;
- Toerisme en recreatie: landschapsbeleving via wandelroutes en fietsroutes – vaak over langere afstand;
- Kansen voor biodiversiteit;
- Gezondheid: trage wegen zetten aan tot meer bewegen, de concentratie fijn stof is er doorgaans beduidend lager, onverharde wegen zijn koeler in de zomer, ...
- Verbinding tussen dorpskern en open ruimte, tussen groengebieden.

Een beleid rond trage wegen start met een goed overzicht. Regionale Landschappen hebben een methodiek ontwikkeld om een inventaris te maken van trage wegen. Ze onderzoeken de historische trage wegen (die momenteel al dan niet toegankelijk zijn), aan de hand van een luchtfoto gaan ze na wat de toestand vandaag is. Samen met vrijwilligers uit het dorp verfijnen ze vervolgens de inventaris. Tot slot doen ze suggesties aan het gemeentebestuur: welke wegen zijn nu al toegankelijk, welke zouden in de toekomst toegankelijk gemaakt

kunnen worden. In Retie is een trage wegen inventaris opgemaakt in 2010.

Zo'n inventaris kan ook aanleiding geven tot de opmaak van een "kansenskaart voor ecosysteemdiensten" langs trage wegen. Zo'n kansenskaart geeft weer waar langs een trage weg er kansen of noden zijn om het ecosysteem te versterken. Denk maar aan plekken waar water beter kan infiltreren, of waar een natuurlijke strook kan ontstaan tussen weg en weiland door knotbomen, bloemrijke bermen, enzovoort. Dit zijn allemaal "ecosysteemdiensten", of diensten die door een ecosysteem aan de mensen worden geleverd (waterzuivering, zuivere lucht, voedselproductie, ...).

In Meerhout heeft de gemeente in samenwerking met de Provincie op een luchtfoto een trage wegen kaart ontwikkeld (waar zowel trage wegen als suggestiewegen (= rustige wegjes) op staan). Zelfs mensen die al lang in het dorp wonen, wisten niet welke trage

wegen er allemaal in hun omgeving zijn. Deze kaart neemt de drempel weg voor het gebruik van dergelijke wegjes.

Op een luchtfoto-kaart zie je de locatie van de akkers, de bossen en de bewoning: hoe ziet het landschap van het dorp eruit. Op de kaart worden ook de landmarks van het dorp aangeduid. Zo weet je op eenvoudige wijze de trage wegen naar pakweg bibliotheek, speelbos of school terug te vinden. Dit verlaagt de drempel bij dorpsbewoners om trage wegen te gebruiken.

Een gemeente die zo'n kaart wil, kan bij de provincie Antwerpen een gebruiksklare kaart laten opmaken. Op voorwaarde dat ze de trage wegeninventaris aanleveren: een bestand met de juiste wegen, en de punten die op de kaart moeten opgenomen worden (zoals de kerk, parochiezaal, ...).

6. Basisvoorzieningen in het dorp

Basisvoorzieningen zouden vanuit het dorp goed bereikbaar moeten zijn. Ofwel doordat ze in het dorp aanwezig zijn, ofwel door goede verbindingen met de plek waar ze wel gelegen zijn. Helaas trekken veel lokale voorzieningen wegen de verspreide bebouwing maakt veel voorzieningen moeilijk bereikbaar. Veranderende winkelconcepten zoals opschaling leiden tot minder handel in de dorpen, terwijl veel bewoners daar juist behoefte aan hebben. Dit geldt zeker voor oudere bewoners: zij hebben meer hulp nodig als de aanwezige voorzieningen niet goed bereikbaar zijn voor hen.

Situatie vandaag 2019

In Schoonbroek is het aanbod aan basisvoorzieningen eerder beperkt. Dit zijn de voorzieningen die nodig zijn om het **dagelijkse leven** te organiseren en deel te nemen aan de maatschappij. Voorbeelden zijn: een kleuter- en basisschool, kinderopvang, huisarts, apotheek, voedingswinkel, postpunt en (publieke) ontmoetingsruimten. De mensen van het dorp zijn volledig gericht op buurgemeenten (in de eerste plaats Retie, maar ook Turnhout en Oud-Turnhout) om te voorzien in hun basisbehoeften.

In Schoonbroek is er een basisschool, een bakker (bakkerij Hofkens), een huisartsenpraktijk, twee cafés ('t Hoekske en Bikoro) en een broodjeszaak/frituur (Lingo). In Kinschot-Kortijnen zijn er geen winkels. Tot twee jaar geleden ongeveer was er nog een kruidenier in het dorp ('t Kruideniertje), maar die heeft de deuren gesloten. Intussen staat dat pand leeg. Mensen in het dorp geven aan die kruidenier te missen.

Toekomstbeeld

Het wensbeeld voor Schoonbroek is dat er een uitbreiding komt van het assortiment aan producten die momenteel verkrijgbaar zijn in het dorp. Dat is in de eerste plaats nuttig voor mensen die minder mobiel zijn. Een van de elementen om thuiswonen voor senioren leefbaar te houden, is het voorzieningenniveau op peil te houden. Het is zinvol om een dorpspunt te installeren dat verschillende diensten onder één dak combineert:

- Verkoop basisgoederen,
- Hulp bij gebruik internet,
- Buurtrestaurant,
- Ontmoeting, ...

Een ruimer aanbod aan basisvoorzieningen is sowieso erg handig voor iedere dorpsbewoner.

“Het zou al fijn zijn mocht de bakker zijn assortiment uitbreiden met fruit en groenten. Dan moeten we voor die aankopen niet telkens naar het volgende dorp trekken”.

een deelnemer aan een sessie Veerkrachtig Schoonbroek

Ideeën voor verandering

- **Afhaalpunt supermarkt.** Een dergelijk afhaalpunt in samenwerking met een supermarkt, kan gekoppeld worden aan cobuurtten (zie paragraaf 3 – Sociaal Schoonbroek). Consumenten kunnen op dat afhaalpunt hun bestelling gaan ophalen. Momenteel zijn er al experimenten met dergelijke afhaalpunten in verschillende plekken in België, zoals in een treinstation. Mensen moeten hun boodschappenmand online samenstellen.
- **Afhaalpunt Voedselteams.** Een voedselteam is een groep van mensen uit dezelfde buurt. Ze werken samen om een waaier aan voedingsproducten rechtstreeks bij de boer of producent aan te kopen. Elk team bestaat uit zo'n 20 gezinnen, die zichzelf organiseren bij de wekelijkse groepsaankoop. Word je lid van een voedselteam, dan krijg je toegang tot een webwinkel. Daar heeft jouw team zijn eigen unieke bestellijst. Je kiest dus uit producten van boeren die een aanbod hebben voor jouw team. Elk voedselteam beschikt ook over een eigen depot of opslagplaats. Daar wordt het bestelde voedsel wekelijks op een vaste dag geleverd. De afrekening gebeurt maandelijks: elk teamlid stort zijn bedrag op de gezamenlijke rekening, en vanaf die rekening betaalt de groep de producenten.
- Een **mobiele buurtwinkel** zoals bijvoorbeeld in Bornem, gaat volgens een vaste route door de straten van de gemeente. Daarnaast doet deze Buurtkar dienst als **mobiel dienstencentrum**: mensen kunnen er terecht voor allerlei vragen over zorg en welzijn of voor gemeentelijke dienstverlening.

Inspiratie

DORPSPUNT BEVEREN AAN DE IJZER

Beveren aan de IJzer is een klein dorpje (660 inwoners), gelegen in de Westhoek. De nabije kernen zijn best veraf: hoofddorp Alveringem ligt op 12 km van Beveren, Ieper 24 km, Veurne 18 km. Als je geen auto hebt, moet je terugvallen op de bus (die slechts twee keer per dag passeert). Het dorp heeft nog een café, maar voor de rest is er **geen winkel meer**. Steeds meer bewoners zijn bejaard, veel van hun kinderen hebben de streek verlaten. Wanneer mensen zorgbehoevend worden is die afstand een probleem. Het dorp is gelegen in een landbouwstreek.

Het is **vzw De Lovie**, een vzw die werkt met mensen met een verstandelijke handicap, dat het idee van het dorpspunt heeft ontwikkeld. Het dorpspunt is geopend in februari 2017.

Doelen van het dorpspunt:

- **Terugbrengen van diensten** naar het dorp.
- **Laagdrempelige ontmoetingsplek** waar je een tas koffie kan komen drinken, de krant te lezen (zonder dat je iets hoeft te consumeren), ... om te kunnen vertellen dat ze eventueel wel een probleem hebben zoals eenzaamheid of geen vervoer.
- **Alternatief voor noodzakelijke verplaatsingen.**
- Een waardevolle én noodzakelijke rol voor kwetsbare personen.

Een belangrijk uitgangspunt was om **niet in concurrentie te gaan met de lokale middenstand en leveranciers**. Er zijn best wel wat hoevewinkels, leveranciers die met hun kraam wekelijks passeren in het dorp (zoals de visboer), ... Al die bedrijven zijn aangesproken met de vraag of ze hun producten via het Dorpspunt willen verkopen, tegen 5 à 15% sponsoring op de verkoopprijs van hun product. Daarmee financiert de Lovie de huur van het gebouw. Ze zijn gestart met 12 leveranciers, maar dat aantal is intussen aangedikt tot ver boven de 30 – van fruitboer, imker, visboer, enzovoort. Daardoor kunnen ze zowat alles aanbieden dat een supermarkt ook aanbiedt.

Het is een **winwin voor iedereen in het dorp**: voor de leveranciers die hun producten kunnen verkopen aan een eerlijke prijs, voor dorpsbewoners die geen kilometers moeten rondrijden om hun inkopen bij elkaar te zoeken – zowat 2/3de van de dorpsbewoners komt in het Dorpspunt inkopen doen, of iets drinken – en voor de mensen van De Lovie die hun mensen een nuttige daginvulling kunnen geven. Ons model is leefbaar in een klein dorp omdat we de link leggen naar het tewerkstellen van kwetsbare mensen.

Lees meer via <https://veerkrachtigedorpen.be/evenement/inspiratie-voor-groot-vorst-dorpspunt-en-dorpsraad/>

7. Andere thema's

Ook voor de andere thema's werden input en ideeën aangeleverd waarmee in de toekomst aan de slag kan worden gegaan.

Energietransitie

Energietransitie gaat over het maken van de overstap van fossiele brandstoffen naar volledig duurzame energiebronnen zoals zonne- en windenergie. Dit is nodig omdat de voorraad fossiele brandstoffen eindig is en de ontginning en het gebruik ervan belastend zijn voor het milieu. De energietransitie is relevant voor dorpen omwille van de verspreide bebouwing wat veel verplaatsingen genereert en het type bebouwing dat vaak een hoog energieverbruik heeft.

Er zijn er heel wat zonnepanelen op private daken, maar dit kan nog meer gestimuleerd worden. Projecten rond collectieve hernieuwbare energie zijn zeker mogelijk. Bijvoorbeeld collectief inzetten op zonnepanelen op publieke gebouwen. Een windmolen lijkt minder geschikt gelet op de visuele impact, tenzij eventueel op het industrieterrein.

De mentaliteit van de mensen verandert traag, maar zeker: er wordt meer gefietst, gecarpoold, ...

Klimaatveranderingen

Klimaatverandering, de verandering van het gemiddelde weer of klimaat over een lange periode, uit zich in dorpen in Vlaanderen in de vorm van nattere winters en warmere, drogere zomers. Dit heeft een invloed op het dagelijkse leven in de dorpen. De klimaatverandering leidt tot meer overstromingen, langere periodes van droogte en hittegolven. Zo kan groene ruimte of waterdoorlatende verharding zorgen voor betere infiltratie van regenwater. Schoonbroek heeft minder last van overstromingen, maar wel van verdroging door aanhoudende hitte (zie zomer 2018).

“Spijtig dat er weinig mogelijkheden zijn voor ouderen om iets te doen in deze gemeenschap. Veel van die mensen komen hun huis niet meer uit, en zitten de ganse dag alleen”.

een Schoonbroekenaar

Zorgbehoeften van ouderen

De zorgbehoefte geeft aan in welke mate ouderen nood hebben aan zorg en ondersteuning in het dagelijkse leven. Sommige ouderen uit kleine dorpen verhuizen naar een grotere kern, vaak ingegeven uit voorzorg (vermijden om te hulpbehoevend te worden, sociaal isolement voorkomen, nabijheid van voorzieningen opzoeken). Nogal wat ouderen leven alleen in Schoonbroek: ongeveer 32% van de 75-plussers.

Is Schoonbroek klaar om zijn ouderen te laten blijven wonen in het dorp? Het is een uitdaging voor de toekomst, zeker in Kinschot. Momenteel zijn de meeste sociale voorzieningen geconcentreerd in het centrum van Retie: OCMW, rusthuis ANNADAL,.... Er worden de volgende jaren wél een aantal bejaardenwoningen gebouwd in de Beekstraat. De integratie in de gemeenschap kan daarbij een uitdaging zijn gezien het jonge profiel van de rest van de bevolking.

De gemeente heeft een team thuiszorg bij de sociale dienst die als aanspreekpunt fungeert voor ouderen met vragen over zorg/wonen/vereenzaming, Zij richten zich op individuele vragen van senioren, hulpbehoevenden ... Er is geen dienstencentrum in de gemeente, maar wel een infopunt ouderenzorg. Er is tevens de 'dienst maaltijden' die maaltijden aan huis levert, en een mindermobielen centrale.

Andere aandachtspunten voor Schoonbroek zijn nog:

- Bestuur van OKRA dat nieuwe, jongere krachten kan gebruiken;
- Rolstoeltoegankelijkheid van het dorp.

TOT SLOT

Een woord van dank aan iedereen die meewerkte aan een veerkrachtiger Schoonbroek, met in het bijzonder de Schoonbroekenaren die week na week met veel goesting en enthousiasme aan de slag gingen. Met z'n allen dachten we na over mogelijkheden om van Schoonbroek een nog aangenamer en mooier dorp te maken. Dit rapport is slechts één van de geslaagde resultaten. Het is zeker geen eindpunt, maar net een begin voor vele toekomstige acties! Laten we hier de komende jaren samen aan werken. Een gedeeld verhaal van bestuur, bewoners, verenigingen, ondernemers, kortom van iedereen die mee wil werken een Veerkrachtig Schoonbroek!

